B I U L E T Y N
INSTYTUTU NAUKOWEGO RZEMIEŚLNICZEGO
IMIENIA PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO
(MUZEUM RZEMIOSŁ I SZTUKI STOSOWANEJ)

Nr. 23-24 WARSZAWA 24 grudnia 1936

UROCZYSTA INAUGURACJA INSTYTUTU

Dnia 4 grudnia 1936 r. odbyła się uroczysta Inauguracja Instytutu Naukowego Rzemieślniczego Imienia Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

O godz. 11 w przybranej sztandarami i godłami cechowymi sali parterowej Instytutu Prezes Kuratorium poseł Antoni Snopczyński powitał zaproszonych na tę uroczystość, wyrażając przede wszystkim głęboką wdzięczność dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, który przyjął zaproszenie, a nie mogąc przybyć Sam z powodu niedyspozycji, delegował Pana Wicepremiera i Ministra Skarbu inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego.

Następnie Prezes Snopczyński złożył podziękowanie Panu Premierowi gen. Sławoj-Składkowskiemu. Panu Wicepremierowi i Panom Ministrom Romanowi, prof. Świętosławskiemu i Zyndram-Kościałkowskiemu za życzliwy stosunek do spraw rzemieślniczych i prosił o otoczenie rzemiosła nadal troskliwą opieką, wreszcie dziękował za przybycie na uroczystość otwarcia Instytutu innym przedstawicielom władz, m. in. Wojewodzie Jaroszewiczowi, Prezesowi B. G. K. gen. R. Góreckiemu, Dyrektorowi Funduszu Pracy min. Mikołajowi Dolanowskiemu, Prezydentowi m. st. Warszawy min. Starzyńskiemu, Wiceprezydentowi Pohoskiemu, przedstawicielom prasy i wszystkim obecnym. Po scharakteryzowaniu doniosłej roli Instytutu Naukowego Rzemieślniczego w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym rzemiosła polskiego i jego zadań w akcji unowocześnienia pod względem technicznym wytwórczości rzemieślniczej, Prezes Snopczyński zakończył swe przemówienie zapewnieniem, że Instytut, wypełniając swe zadanie przyczyni się w sposób decydujący do podciągnięcia rzemiosła polskiego wzwyż.

Referat o powstaniu i działalności b. Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej wygłosił prezes Feliks Łopieński. Referat o celach i zadaniach Instytutu wygłosił Prezes Zarządu Instytutu. Dyrektor Związku Izb Rzemieślniczych R. P. płk. Bolesław Sikorski. Referaty powyższe drukowane były w streszczeniu w Nr. 50 „Rzemiosła".

Następnie zaproszeni na uroczystość goście zwiedzili zbiory sztuki rzemieślniczej i złożyli swe podpisy w księdze pamiątkowej. Po zwiedzeniu zbiorów goście udali się na pierwsze piętro, do sali bibliotecznej, gdzie oglądali cenne wydawnictwa z zakresu rzemiosł i sztuki stosowanej, po czym przeszli do sali wykładowej, na drugim piętrze, w której urządzona była wystawa prac słuchaczów kursu mularskiego i szewskiego. Wicepremier Kwiatkowski i Minister Świętosławski żywo interesowali się wystawionymi pracami; kilku słuchaczów, którzy ukończyli kursy z wyróżnieniem, byli przedstawieni p. Wicepremierowi oraz Ministrowi Świętosławskiemu.

Po zwiedzeniu Instytutu Pan Wicepremier, Panowie Ministrowie i przedstawiciele władz opuścili gmach Instytutu.

POSIEDZENIE KURATORIUM

Po krótkiej przerwie o godz. 13 w sali konferencyjnej Instytutu rozpoczęło się posiedzenie Kuratorium Instytutu.

Obecni na posiedzeniu byli: Prezes Kuratorium Poseł Antoni Snopczyński, Sekretarz Kuratorium Józef Sierakowski; Członkowie Kuratorium: Edward Balcer, Wacław Bolajer, Józef Budzanowski, Poseł dr. Robert Jahoda-Żółtowski, Stanisław Kopczyński, Władysław Lejman, Stanisław Lipczyński, Feliks Łopieński, Piotr Łyszczak, Władysław Szumański i Władysław Zakrzewski oraz: zastępcy członków Kuratorium: Grzegorz Axentowicz, Jan Łazarewicz, Bronisław Szmigielski, Józef Zalewski; członek Komisji Rewizyjnej Konstanty Abłamowicz; członkowie Zarządu Instytutu: Prezes Zarządu Bolesław Sikorski, Wiceprezes Zarządu Antoni Szmalenberg, Skarbnik Zarządu Stanisław Felix Cretti oraz Dyrektor Instytutu inż. Władysław Gordziałkowski. Protokułował Henryk Juszkiewicz.

Na posiedzeniu tym Kuratorium zatwierdziło m in. protokół zdawczo-odbiorczy kwitując Komisję Likwidacyjnego z przekazanego Instytutowi majątku i powołało Radę Naukową Instytutu w składzie przedstawionym przez Zarząd, upoważniając zarazem Zarząd do jej zorganizowania oraz do rozszerzenia listy

członków, zależnie od potrzeb, wynikających przy tworzeniu odnośnych sekcyj.

Następnie Kuratorium wybrało przez aklamację na wiceprezesów Kuratorium: Posła dr. Roberta Jahodę-Żółtowskiego, prezesa Izby Rzemieślniczej w Krakowie i p. Józefa Budzanowskiego, prezesa Izby Rzemieślniczej we Włocławku. Zastępcą sekretarza wybrany został jednomyślnie p. Edmund Bernatowicz, członek Zarządu Związku Izb Rzemieślniczych R. P., dokooptowany na członka Kuratorium.

Plan działalności i preliminarz Instytutu na rok 1937 odczytał Prezes Zarządu Bolesław Sikorski.

W sprawie składek członków zwyczajnych Instytutu, Kuratorium uchwaliło ustalić następującą wysokość składek: a) osoby fizyczne — wpisowe 3 zł. składka — 12 zł. rocznie, b) osoby prawne — składka od 5 do 50 zł. rocznie.

Posiedzenie Kuratorium zakończyło się o godz. 15-tej.

*

Na posiedzeniu Kuratorium odczytane zostały przez Dyrektora Instytutu inż. Wł. Gordziałkowskiego telegramy od następujących osób i instytucyj:

„Nie mogąc przybyć osobiście na Inaugurację Instytutu, składam serdeczne życzenia owocnej pracy dla dobra i rozwoju rzemiosła polskiego, które w życiu gospodarczym Polski odrodzonej zająć winno poczesne a należne mu miejsce".

St. Car
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej

„Nie mogąc przybyć na uroczystą Inaugurację przesyłam dla Instytutu Naukowego Rzemieślniczego życzenia pomyślnego rozwoju".

Aleksander Prystor
Marszałek Senatu.

„Najserdeczniejsze życzenia świetnego rozwoju przesyła

Prezydium Związku Muzeów w Polsce

„Z okazji uroczystego otwarcia Instytutu przesyłamy życzenia pomyślnego rozwoju".

Instytut Rzemieślniczo - Przemysłowy w Katowicach.

„Imieniem Rady Naczelnej Miejskiego Muzeum Przemysłu Artystycznego we Lwowie mam zaszczyt przesłać Kuratorium Instytutu z okazji jego inauguracji wyrazy szczerej radości z podjęcia pracy nad podniesieniem i rozwojem rzemiosła polskiego oraz gorące życzenia spełnienia doniosłej roli społecznej, leżącej w granicach zamierzeń Instytutu".

Prezes Rady Nadzorczej
M. Osiński.

„Z racji dzisiejszej pięknej uroczystości pozwalam sobie w imieniu własnym i Dyrekcji Muzeum złożyć na ręce Pana Dyrektora wiele szczerych życzeń dalszego świetnego rozwoju doniosłej placówki, na czele której Pan Dyrektor stoi".

K. Jackowski
Dyrektor Muzeum Techniki i Przemysłu.

Od Międzynarodowej Centrali Badań Rzemiosła „Centro Internationale di Studi Artigiani" w Rzymie:

„W imieniu wszystkich organizacyj rzemieślniczych, należących do Międzynarodowej Centrali Badań Rzemiosła (C. I. S. A.) i własnym, wyrażam Panu najlepsze życzenia owocnej pracy ku wielkiej przyszłości".

Prezes V. Buronzo.

Od Narodowego Związku Węgierskich stowarzyszeń rzemieślniczych:

„Z okazji uroczystej Inauguracji Instytutu prosimy Pana Prezesa o przyjęcie najlepszych i najserdeczniejszych życzeń od rzemiosła węgierskiego".

Od Jugosłowiańskiego Związku Rzemieślników:

„Z okazji uroczystej Inauguracji Waszego Instytutu przesyłamy Panu nasze najlepsze życzenia".

Stojanovic.

Od Duńskiego Instytutu Technologicznego:

„Szczere życzenia".

Gunnar Gregersen.

Od organizacyj rzemieślniczych w Szwecji:

„Organizacje Rzemiosła w Szwecji mają zaszczyt przesłać Panu swe najlepsze życzenia z okazji Inauguracji Waszego Instytutu".

Prezes Aug. Lindmark.

Od Izby Rzemieślniczej w Luksemburgu:

„Izba Rzemieślnicza w Luksemburgu składa gorące życzenia z powodu Inauguracji Instytutu i ponawia wyrazy braterskich uczuć dla rzemiosła polskiego".

Od Izby Przemysłowo - Handlowej w Rydze:

„Dowiedzieliśmy się z najwyższą przyjemnością o utworzeniu Instytutu Naukowego Rzemiosła Polskiego. Prosimy przyjąć najlepsze życzenia pomyślności i powodzenia".

*

ZAKOŃCZENIE KURSÓW DLA MULARZY I SZEWCÓW

Dnia 29 listopada r. b. o godz. 11 odbyła się w Instytucie uroczystość zakończenia dwóch kursów dokształcających zawodowych dla mularzy oraz dla szewców.

Kurs mularski rozpoczął się d. 17 czerwca i trwał do 15 października r. b.

Z pośród 33 przyjętych na kurs powyższy słuchaczów (rzeczywistych i wolnych) do egzaminów końcowych przystąpiło 20.

Świadectwa ukończenia kursu otrzymali pp. Józef Wasilewski i Bolesław Zakościelny — z wynikiem ogólnym bardzo dobrym, Józef Wiśniewski, Stefan Sbarbori, Władysław Żanc i Tadeusz Przydatek — z wynikiem ogólnym dobrym, Jan Nowak, Klemens Starczewski, Łukasz Stryjecki, Aleksander Lech, Stanisław Świętochowski, Wacław Sobkiewicz, Józef Kondas, Antoni Czarnecki i Jan Goral — z wynikiem ogólnym dostatecznym. Reszta słuchaczów otrzymuje zaświadczenia przesłuchania kursu.

Kurs dokształcający zawodowy dla szewców rozpoczął się d. 17 lipca i trwał do 25 listopada r .b.

Świadectwa ukończenia kursu otrzymali: Józef Kowalczyk, Zdzisław Wróblewski i Stanisław Guberski — z wynikiem ogólnym bardzo dobrym, Józef Głażewski, Bronisław Jankowski, Ziemowit Jaszczuk i Wincenty Kuć — z wynikiem ogólnym dobrym, oraz Bronisław Bajera, Kazimierz Ciborski, Zygmunt Głażewski, Mejlich Jeleń, Czesław Krzyżanowski, Leon Loria, Władysław Laszkiewicz, Józef Mielnicki, Wiktor Podgórski, Konstanty Pączkowski i Stanisław Pietruszewicz z wynikiem ogólnym dostatecznym.

Nadmienić trzeba, że świadectwo ukończenia kursu dokształcającego zawodowego równoznaczne jest ze świadectwem ukończenia szkoły dokształcającej zawodowej, wymaganym od kandydatów do egzaminu mistrzowskiego w myśl postanowienia art. 158 prawa przemysłowego.

Poziom obu kursów był jednak znacznie wyższy od poziomu szkoły dokształcającej, do której uczęszcza młodzież terminatorska.

Kursy miały jednocześnie charakter doskonalenia zawodowego, dając słuchaczom możność nabycia nader cennych wiadomości praktycznych i teoretycznych, niezbędnych dla rzemieślnika w jego pracy zawodowej.

Kierownikiem kursu mularskiego był p. St. F. Cretti, kursu szewskiego — p. Seweryn Święcki. Przedmioty ogólnokształcące wykładali na obu kursach pp. Stala, Sawicki, Pawlikowski, Rychlewicz i Kułakowski. Przedmioty zawodowe — kierownicy kursów, a ponadto, na kursie dla szewców: materiałoznawstwo — inż. W. Horn, cholewkarstwo — p. K. Rekwart, ortopedię, anatomię stopy i budowę form (kopyt) — dr. A. Kugler, higienę pracy — dr. Aleksander Pallier.

Na uroczystość zakończenia kursów i rozdania świadectw, która odbyła się w sali bibliotecznej Instytutu przybyli: Prezes Zarządu Instytutu płk. Bolesław Sikorski. Wizytator Kuratorium Okręgu Szkolnego Warszawskiego inż. Aleksander Słojewski, Prezes Feliks Łopieński, Prof. St. Domaradzki, kierownicy, wykładowcy i słuchacze obu kursów.

Po przemówieniach płk. Bolesława Sikorskiego, Dyr. Wł. Gordziałkowskiego, prezesa Crettiego i p. Seweryna Święckiego nastąpiło rozdanie świadectw oraz nagród dla 13 słuchaczów, którzy ukończyli kursy z wynikiem bardzo dobrym i dobrym.

Następnie zebrani zwiedzili wystawę prac rysunkowych z zakresu budownictwa, wykonanych na kursie mularskim, jak również prac, wykonanych na egzaminie praktycznym przez słuchaczów kursu szewskiego.

ODCZYTY DLA RZEMIEŚLNIKÓW

„FORMA I BARWA W RZEMIOŚLE"

Uwzględniając tak ważną dla rzemiosła potrzebę upowszechnienia wiedzy o sztuce i krzewienia kultury plastycznej (zagadnienia konstrukcji, formy, barwy i t. p.), Instytut Naukowy Rzemieślniczy organizuje w pierwszych miesiącach 1937 roku cykl odczytów dyskusyjnych pod ogólnym tytułem „Forma i barwa w rzemiośle".

Każdy odczyt stanowić będzie odrębną całość, poświęconą jednemu z zagadnień, bezpośrednio związanych z pracą rzemieślniczą, jako odwiecznym źródłem kultury materialnej. Wykłady ilustrowane będą przezroczami i pokazami.

W pierwszej kolejności p. Wanda Telakowska, art. malarka i znana prelegentka na terenie szkół zawodowych, wygłosi odczyty na tematy następujące:

1. Piękno w rzemiośle i jego znaczenie gospodarcze.
2. „Styl nowoczesny" na tle stylów historycznych.
3. Zagadnienie barw w pracy rzemieślniczej.
4. Zagadnienie formy i ornamentu w pracy rzemieślniczej.
5. Estetyka ubrania a moda.
6. Estetyka mieszkania, mebli i przedmiotów użytkowych.
7. Urządzenie wnętrza sklepu i pracowni rzemieślniczej z punktu widzenia reklamowego i estetycznego (wystawy sklepowe, szyldy, napisy i t. p.).

Pierwszy odczyt odbędzie się we wtorek d. 26-go stycznia r. 1937, o godz. 20 w sali bibliotecznej Instytutu.

Dla członków Instytutu wstęp bezpłatny. Opłata za cały cykl odczytów wynosi tylko 1 zł. 50 gr. Zgłoszenia przyjmuje biuro Instytutu do dn. 10 stycznia (telefon 6.73.58).

Zamiast życzeń noworocznych Instytut Naukowy Rzemieślniczy Imienia Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego złożył na „Pomoc Zimową" 20 złotych.

TREŚĆ Nr. Nr. 1—24 „BIULETYNU" Z ROKU 1936

UKONSTYTUOWANIE INSTYTUTU NAUKOWEGO RZEMIEŚLNICZEGO IMIENIA PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO:

„12 Maja 1935 — 12 Maja 1936". — Powstanie, cele i środki działania Instytutu. — Po 45 latach owocnej pracy (Likwidacja Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie) . . . . Nr. 1
Ukonstytuowanie 1-go Kuratorium i Zarządu Instytutu (z ilustr.) . . . . . . Nr. 11
I posiedzenie Kuratorium Instytutu . . . . . Nr. 14
Ostatnie posiedzenie Komisji likwidacyjnej b. Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej Nr. 22
Uroczysta Inauguracja Instytutu i posiedzenie Kuratorium . . . . Nr. 23-24

BIBLIOGRAFIA RZEMIEŚLNICZA:

Wykazy książek i czasopism rzemieślniczych:
Fryzjerstwo, golarstwo i perukarstwo Nr. Nr. 3, 4
Rzeźnictwo i wędliniarstwo . . . . . Nr. Nr. 4, 5
Szewstwo i cholewkarstwo . . . . Nr. 6
Stolarstwo . . . . Nr. Nr. 9, 10
Malarstwo i lakiernictwo . . . . . Nr. Nr. 12, 13, 14
Rękawicznictwo . . . . Nr 14
Czapnictwo i kapelusznictwo . . . . . . Nr. 14
Koszykarstwo . . . . Nr. 17
Mularstwo . . . . Nr. Nr. 20, 22
Podręczniki w zakresie kalkulacji rzemieślniczej . . . . Nr. 7
Wykaz książek o cechach . . . . . Nr. Nr. 15, 16

MONOGRAFIE POSZCZEGÓLNYCH RZEMIOSŁ W NIEMCZECH:

Szewstwo i cholewkarstwo (H. J.) . . . . Nr. 15
Koszykarstwo w Niemczech (H. J). . . . . Nr. 17
Rzemiosło malarskie w Niemczech . . . . Nr. 18
Lakiernictwo w Niemczech (H. J.). . . . . Nr. 19
Mularstwo i ciesielstwo w Niemczech (H. J.). Nr. 21

SPRAWOZDANIA Z ODCZYTÓW DYSKUSYJNYCH DLA RZEMIEŚLNIKÓW:

Zasady prowadzenia rzemieślniczego zakładu stolarskiego (H. J.) . . . . Nr. 5
O reklamie i zjednywaniu odbiorców (H. J.). . Nr. 6
Zasady organizacji i kalkulacji w rzemieślniczym zakładzie stolarskim (H. J.) . . . Nr. 7

KOMUNIKATY O DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU:

Wiedza rzemieślnicza w książkach i czasopismach zawodowych . . . . . Nr. Nr. 1, 3
Zbiory sztuki rzemieślniczej . . . . Nr. 1
Biblioteka Instytutu . . . . Nr. Nr. 1, 2, 8
Kursy dokształcające i doskonalenia zawodowego . . . . Nr. Nr. 1, 13
Programy egzaminacyjne i programy kursów dla rzemieślników . . . . . Nr. 2
Kursy dokształcające zawodowe dla cieśli, mularzy i fryzjerów . . . . Nr. Nr. 2, 22
Kursy dla szewców i cholewkarzy . . . . Nr. 7
U źródeł wiedzy rzemieślniczej . . . . Nr. 8
Wystawa prac słuchaczów kursów rzemieślniczych . . . . Nr 8
Zakończenie kursów doskonalenia zawodowego prowadzonych przez Instytut w roku 1935/36 . . . . Nr. 9
Kursy na rok 1936/37: kursy rysunku odręcznego i kursy kreślenia dla rzemieśników różnych zawodów, kursy rysunku technicznego dla stolarzy i kursy projektowania mebli . . . . Nr 16
Rozpoczęcie roku szkolnego w Instytucie . Nr. 20
Inicjatywa rzemieślników w zakresie oświaty zawodowej. Kursy rękawicznictwa i czapnictwa . . . . Nr. 22
Zakończenie kursów malarskich i szewskich Nr. 23-24
Odczyty dyskusyjne dla rzemieślników Nr. Nr. 2, 23-24

Pierwszy numer „Biuletynu" na r. 1937 ukaże się w styczniu w zwiększonej objętości i poświęcony będzie rzemiosłom grupy metalowej

ADRES INSTYTUTU: WARSZAWA, CHMIELNA 52, TELEFON 6-73-38.

„Biuletyn" dołączany jest bezpłatnie do każdego numeru „Rzemiosła", organu Związku Izb Rzemieślniczych R. P. Numer pojedyńczy „Biuletynu" kosztuje 10 gr.

Wydawca: Instytut Naukowy Rzemieślniczy Imienia Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.
Redaktor: Henryk Juszkiewicz.

Zakł. Graf. „Polska Zjednoczona", Warszawa, Nowolipie 2. Tel. 11-40-45.